Załącznik nr 1
do Procedur realizacji
„Programu wyrównywania
różnic między regionami III”

Zasady dotyczące wyboru, dofinansowania i rozliczania projektów dotyczących obszarów B, C, D, F i G programu

I. Zasady ogólne

1. Projektodawcy ubiegający się o dofinansowanie nie mogą posiadać:
   1) wymagalnych zobowiązań wobec Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON);
   2) zaległości w obowiązkowych wpłatach na PFRON;
   3) wymagalnych zobowiązań wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Urzędu Skarbowego.
2. Oświadczenia w sprawach określonych w ust. 1 pkt 3 projektodawca zobowiązany jest załączyć do wniosku o przyznanie środków finansowych na realizację projektu.
3. Projekty realizowane w ramach obszarów B, C i F muszą:
   1) uwzględniać uniwersalne projektowanie lub racjonalne usprawnienie, o których mowa w art. 2 Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych;
   2) zakres prac musi być zgodny z Standardami dostępności dla polityki spójności 2021 – 2027.
4. Projekty powinny zawierać:
   1) nazwę projektodawcy – potencjalnego beneficjenta, który przygotował projekt;
   2) opis celu projektu, zgodny z celami programu;
   3) opis projektu, zawierający w zależności od obszaru:
      a) w obszarze B – nazwę i lokalizację obiektu, w którym projektowana jest likwidacja barier, rok budowy i oddania do użytkowania, wykaz robót budowlanych, ich opis i koszt, wykaz urządzeń i sprzętu wraz z opisem ich przeznaczenia i ceną,
      b) w obszarze C – informację o podmiotach, które zamierzają utworzyć spółdzielnie socjalną osób prawnych, nazwę i lokalizację spółdzielni socjalnej osób prawnych, której utworzenia dotyczy projekt, wykaz ewentualnych robót adaptacyjnych dotyczących obiektu spółdzielni, ich opis i koszt, wykaz wyposażenia spółdzielni, w tym wykaz tworzonych stanowisk pracy osób z niepełnosprawnościami zawierający nazwę stanowiska, specyfikację niezbędnego wyposażenia stanowiska oraz koszt jego wyposażenia,
      c) w obszarze D – uzasadnienie potrzeby zakupu lub przystosowania pojazdu do przewozu osób z niepełnosprawnościami, charakterystykę dotychczas wykonywanych przewozów na rzecz osób z niepełnosprawnościami, rodzaj pojazdu, koszt zakupu, ewentualnie rodzaj i koszt przystosowania,

d) w obszarze F – jeśli przedmiotem projektu jest:
   - remont lub modernizacja warsztatu terapii zajęciowej, środowiskowego domu samopomocy lub zakładu aktywności zawodowej: nazwę i lokalizację obiektu, który jest zagrożony degradacją infrastruktury, wykaz robót budowlanych, ich opis i koszt, wykaz urządzeń i sprzętu wraz z opisem ich przeznaczenia i ceną,
   - utworzenie warsztatu terapii zajęciowej - zgodnie z wymaganiami określonymi w pkt 12.

e) w obszarze G – uzasadnienie potrzeby skierowania do powiatu dodatkowych środków na zadania dotyczące aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami zawierające informację o planowanym sposobie ich wydatkowania;

4) diagnozę sytuacji, z której wynikać będzie konieczność podjęcia działań opisanych w projekcie;
5) harmonogram realizacji projektu;
6) koszt realizacji projektu w rozbiciu na planowane źródła finansowania realizacji projektu, w tym wysokość deklarowanego udziału własnego oraz wysokość dofinansowania ze środków PFRON, zwany dalej „preliminarzem";
7) wartość wskaźników bazowych, o których mowa w rozdziale VII Procedur realizacji programu, odpowiednich dla projektu w danym obszarze;
8) pełnomocnictwo, lub inny dokument potwierdzający uprawnienia projektodawcy do zaciągania zobowiązań finansowych;
9) oferty cenowe dotyczące sprzętu, urządzeń, pojazdów czy wyposażenia, których zakup jest planowany w ramach projektu;
10) w przypadku obszaru B programu następujące dokumenty:
    a) dokumentacja techniczna niezbędna do weryfikacji kosztorysów,
    b) rzuty poziome i pionowe stanu istniejącego i projektowanego do wykonania – o ile dotyczy,
    c) dokument potwierdzający tytuł prawny do obiektu,
    d) pozwolenie na budowę – jeśli jest wymagane na podstawie odrębnych przepisów,
    e) zgoda właściciela obiektu na realizację zadań będących przedmiotem projektu – jeśli jest wymagana na podstawie odrębnych przepisów,
    f) dokument potwierdzający rok wybudowania i oddania do użytkowania budynku,
    g) w przypadku składania przez Jednostkę samorządu wniosku do Oddziału PFRON – opinia wystawiona przez osobę posiadającą uprawnienia budowlane o jakich mowa w art. 14 ust. 1 pkt 1-2 ustawy Prawo budowlane o spełnianiu warunków, o których mowa w ust. 3;
11) w przypadku obszaru C programu porozumienie intencyjne w sprawie utworzenia spółdzielni socjalnej osób prawnych oraz jeżeli projekt dotyczy robót adaptacyjnych obiektu spółdzielni – następujące dokumenty:
    a) kosztorys oraz dokumentacja techniczna niezbędna do weryfikacji kosztorysu,
    b) dokument potwierdzający tytuł prawny do obiektu,
    c) pozwolenie na budowę – jeśli jest wymagane na podstawie odrębnych przepisów,
    d) zgoda właściciela obiektu na realizację zadań będących przedmiotem projektu – jeśli jest wymagana na podstawie odrębnych przepisów,

e) w przypadku składania przez Jednostkę samorządu wniosku do Oddziału PFRON – opinia wystawiona przez osobę posiadającą uprawnienia budowlane o jakich mowa w art. 14 ust. 1 pkt 1-2 ustawy Prawo budowlane o spełnianiu warunków, o których mowa w ust. 3;

12) w przypadku obszaru F programu:
   a) w przypadku projektów, których przedmiotem jest utworzenie warsztatu terapii zajęciowej -projekt powinien zostać sporządzony zgodnie z zapisami Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2004 roku w sprawie warsztatów terapii zajęciowej,
   b) w przypadku remontu lub modernizacji warsztatu terapii zajęciowej, środowiskowego domu samopomocy lub zakładu aktywności zawodowej – dokumenty, o których mowa w pkt. 10, z wyłączeniem lit. f,
   c) w przypadku składania przez Jednostkę samorządu wniosku do Oddziału PFRON – opinia wystawiona przez osobę posiadającą uprawnienia budowlane o jakich mowa w art. 14 ust. 1 pkt 1-2 ustawy Prawo budowlane o spełnianiu warunków, o których mowa w ust. 3;
13) w przypadku obszaru G programu dokument potwierdzający wysokość środków algorytmu zabezpieczonych w planie finansowym powiatu na realizację zadań ustawowych dotyczących aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami.

5. Projektodawcy prowadzący działalność gospodarczą, ubiegający się o pomoc de minimis zobowiązani są do przedstawienia realizatorowi programu, wraz z wnioskiem o przyznanie środków finansowych na realizację projektu:
   1) informacji o otrzymanej pomocy de minimis [zł] i [EUR] w roku złożenia wniosku, wg stanu na dzień poprzedzający złożenie wniosku wraz z trzema poprzednimi latami bilansowymi lub oświadczenia o nieotrzymaniu takiej pomocy;
   2) kwot [zł] i przeznaczenia innej pomocy w zakresie tych samych kosztów kwalifikowalnych, których dotyczy składany wniosek w roku złożenia wniosku wg stanu na dzień poprzedzający złożenie wniosku wraz z trzema poprzednimi latami bilansowymi lub oświadczenia o nieotrzymaniu takiej pomocy;
   3) w przypadku otrzymania pomocy, o której mowa w pkt 2 - oświadczenia, że otrzymanie aktualnie wnioskowanej pomocy de minimis nie spowoduje przekroczenia maksymalnej intensywności określonej dla innego rodzaju pomocy w zakresie tych samych kosztów kwalifikowalnych;
   4) oświadczenia o prowadzeniu działalności w sektorze transportu, jeżeli taki przypadek ma miejsce.
6. Projekty składane są w jednostkach samorządu powiatowego – dla obszarów B, C, D i F a następnie samorząd powiatowy składa do PFRON wystąpienie w sprawie uczestnictwa w realizacji programu, zawierające m.in. opis tych projektów, które przez samorząd powiatowy zostały wybrane do dofinansowania ze środków PFRON.
7. Projekt należy składać w terminie wskazanym przez samorząd powiatowy, gwarantującym ujęcie tego projektu w wystąpieniu samorządu powiatowego do Funduszu w sprawie uczestnictwa w realizacji programu na dany rok.

8. Realizator programu zobowiązany jest zweryfikować projekty pod względem formalnoprawnym i merytorycznym.
9. Samorząd powiatowy dokonuje wyboru projektów do dofinansowania ze środków PFRON, kierując się m.in. znaczeniem ich realizacji w regionie dla osób z niepełnosprawnościami.
10. W przypadku, gdy projektodawcą jest jednostka samorządu powiatowego, wniosek o dofinansowanie projektu składany jest bezpośrednio do właściwego terytorialnie Oddziału PFRON.

II. Zasady szczegółowe – obszar B (likwidacja barier w zakresie umożliwienia osobom z niepełnosprawnościami poruszania się i komunikowania).

1. Nie mogą być przyjęte do realizacji projekty dotyczące całości lub części budynku wybudowanego i użytkowanego po dniu 1 stycznia 1995 r., według przepisów zawartych w ustawie z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane oraz wydanych na jej podstawie przepisów wykonawczych.
2. Projekty dotyczące bibliotek publicznych mogą być realizowane wyłącznie w budynkach należących do gminy lub powiatu.
3. Katalog rzeczowy urządzeń, materiałów budowlanych, robót lub innych czynności, jakie mogą być objęte dofinansowaniem w szczególności obejmuje:
   1) w zakresie likwidacji barier w poruszaniu się:
      a) budowę lub modernizację pochylni i dojścia do budynku, zapewniających osobom z niepełnosprawnościami dostęp do pomieszczeń budynku,
      b) dostawę, zakup i montaż:
         - podnośnika,
         - platformy schodowej,
         - windy przyściennej,
         - innych urządzeń do transportu pionowego,
      c) dostawę, zakup i montaż poręczy i uchwytów w ciągach komunikacyjnych oraz uchwytów ułatwiających korzystanie z urządzeń higieniczno-sanitarnych,
      d) roboty związane z likwidacją progów oraz przystosowaniem ciągów komunikacyjnych i innych przejść o zróżnicowanych poziomach podłogi do poruszania się na wózku inwalidzkim,
      e) przystosowanie drzwi:
         - zakup i montaż drzwi wejściowych oraz wewnętrznych o szerokości w świetle co najmniej 90 cm,
         - zakup i montaż drzwi przesuwnych,
      f) przystosowanie podłoża pod wykładzinę antypoślizgową oraz zakup i ułożenie wykładziny antypoślizgowej w ciągach komunikacyjnych,
      g) dostosowanie pomieszczeń higieniczno-sanitarnych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, a także adaptację pomieszczeń na pomieszczenia higieniczno-sanitarne – w przypadkach, gdy ze względów technicznych korzystne jest ich takie usytuowanie;

2) w zakresie likwidacji barier w komunikowaniu się:
   a) zakup i montaż instalacji dźwiękowej i świetlnej – sygnalizacyjnej i alarmowej w pomieszczeniach budynków dostępnych dla osób z niepełnosprawnościami,
   b) zakup i montaż urządzeń wspomagających odbiór dźwięku w salach wykładowych,
   c) zakup i montaż tablic z informacją pisaną i piktograficzną,
   d) oznakowanie wyposażenia lokali i ciągów komunikacyjnych alfabetem Braille'a, różnym kolorem lub fakturą,
   e) zakup i montaż pętli induktofonicznej, sprzętu i programów komputerowych służących komunikowaniu się, zakup i montaż wzmacniacza do telefonu.

4. Zakres rzeczowy i finansowy robót związanych z likwidacją barier określa projekt budowlany oraz kosztorys inwestorski, ofertowy, wycena lub oferta.
5. Do obowiązków projektodawcy należy uzyskanie uzgodnień, opinii i pozwoleń wymaganych przepisami szczególnymi oraz pozwolenia na budowę, a także zapewnienie nadzoru inwestorskiego – w koniecznych przypadkach. Koszty opracowania projektu budowlanego i kosztorysu oraz uzyskania pozwolenia, zapewnienia nadzoru inwestorskiego, uzyskania niezbędnych uzgodnień i opinii pokrywa projektodawca, z wyłączeniem opinii, o której mowa w rozdziale I ust. 4 pkt 10 lit. g.
6. Przekroczenie kosztów ponad wysokość określoną w uznanym kosztorysie, także w przypadkach, gdy niezbędne było wykonanie dodatkowych robót budowlanych wymaganych przepisami, w tym techniczno-budowlanymi, obowiązującymi normami oraz zasadami wiedzy technicznej, beneficjent pokrywa ze środków własnych.

III. Zasady szczegółowe – obszar C (tworzenie spółdzielni socjalnych osób prawnych).

1. Katalog rzeczowy urządzeń, materiałów budowlanych, robót lub innych czynności, jakie mogą być objęte dofinansowaniem w ramach robót adaptacyjnych obiektu spółdzielni obejmuje w szczególności:
   1) w zakresie likwidacji barier w poruszaniu się:
      a) budowę lub modernizację pochylni i dojścia do budynku, zapewniających osobom z niepełnosprawnościami dostęp do pomieszczeń budynku, a także wydzielenie miejsc postojowych dla pojazdów użytkowanych przez osoby z niepełnosprawnościami, w szczególności poruszające się na wózkach inwalidzkich,
      b) dostawę, zakup i montaż:
         - podnośnika,
         - platformy schodowej,
         - transportera schodowego,
         - windy przyściennej,
      c) dostawę, zakup i montaż poręczy i uchwytów w ciągach komunikacyjnych oraz uchwytów ułatwiających korzystanie z urządzeń higieniczno-sanitarnych,
      d) roboty związane z likwidacją progów oraz przystosowaniem ciągów komunikacyjnych i innych przejść o zróżnicowanych poziomach podłogi do poruszania się na wózku inwalidzkim,
      e) przystosowanie drzwi:

- zakup i montaż drzwi wejściowych oraz wewnętrznych o szerokości w świetle co najmniej 90 cm,
- zakup i montaż drzwi przesuwnych,

f) przystosowanie podłoża pod wykładzinę antypoślizgową oraz zakup i ułożenie wykładziny antypoślizgowej w ciągach komunikacyjnych,

g) dostosowanie pomieszczeń higieniczno-sanitarnych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, a także adaptację pomieszczeń na pomieszczenia higieniczno-sanitarne – w przypadkach, gdy ze względów technicznych korzystne jest ich takie usytuowanie;

2) w zakresie likwidacji barier w komunikowaniu się:

a) zakup i montaż instalacji dźwiękowej i świetlnej – sygnalizacyjnej i alarmowej w pomieszczeniach spółdzielni dostępnych dla osób z niepełnosprawnościami,

b) zakup i montaż urządzeń wspomagających odbiór dźwięku w pomieszczeniach spółdzielni,

c) zakup i montaż tablic z informacją pisaną i piktograficzną,

d) oznakowanie wyposażenia lokali i ciągów komunikacyjnych alfabetem brajla, różnym kolorem lub fakturą,

e) zakup i montaż pętli induktofonicznej, sprzętu i programów komputerowych służących komunikowaniu się, zakup i montaż wzmacniacza do telefonu,

f) inne roboty adaptacyjne na terenie obiektu spółdzielni uzasadnione potrzebami pracowników z niepełnosprawnościami.

2. Zakres rzeczowy i finansowy robót budowlanych lub adaptacyjnych obiektu spółdzielni określa projekt budowlany oraz kosztorys inwestorski, ofertowy, wycena lub oferta. Projekt budowlany powinien zawierać opis dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.
3. Do obowiązków projektodawcy należy uzyskanie uzgodnień, opinii i pozwoleń wymaganych przepisami szczególnymi oraz pozwolenia na budowę, a także zapewnienie nadzoru inwestorskiego – w koniecznych przypadkach. Koszty opracowania projektu budowlanego i kosztorysu oraz uzyskania pozwolenia, zapewnienia nadzoru inwestorskiego, uzyskania niezbędnych uzgodnień i opinii pokrywa projektodawca, z wyłączeniem opinii, o której mowa w rozdziale I ust. 4 pkt 11 lit. e.
4. Przekroczenie kosztów ponad wysokość określoną w uznanym kosztorysie, także w przypadkach, gdy niezbędne było wykonanie dodatkowych robót budowlanych wymaganych przepisami, w tym techniczno-budowlanymi, obowiązującymi normami oraz zasadami wiedzy technicznej, beneficjent pokrywa ze środków własnych.
5. Spółdzielnia socjalna osób prawnych, która w ramach projektu zatrudni przez okres co najmniej 36 miesięcy osoby z niepełnosprawnościami bezrobotne lub poszukujące pracy i nie pozostające w zatrudnieniu, może ubiegać się, o zwrot kosztów wyposażenia przestrzeni pracy w przedmioty służące wykonywaniu czynności zgodnych z kwalifikacjami osoby z niepełnosprawnością oraz w przedmioty ułatwiające jej sprawne funkcjonowanie w zakładzie pracy. Zwrotowi kosztów wyposażenia nowych miejsc pracy, mogą podlegać koszty poniesione przez projektodawcę na wyposażenie przestrzeni pracy w przedmioty pracy służące wykonywaniu czynności zgodnych z kwalifikacjami osoby z niepełnosprawnością oraz w przedmioty ułatwiające jej sprawne funkcjonowanie w zakładzie pracy.

IV. Zasady szczegółowe – obszar D (likwidacja barier transportowych).

1. Dofinansowaniem objęty jest zakup następujących, fabrycznie nowych pojazdów przeznaczonych do przewozu osób z niepełnosprawnościami:
   1) samochodów osobowych, zwanych dalej „mikrobusami", które w wersji standardowej są samochodami 9-cio miejscowymi, specjalnie przystosowanymi do przewozu osób na wózkach inwalidzkich;
   2) pozostałych samochodów osobowych, zwanych dalej „mikrobusami", które w wersji standardowej są samochodami 9-cio miejscowymi;
   3) autobusów 10-cio i więcej miejscowych, niskopodłogowych lub wyposażonych następnie w windę, podjazd albo inne urządzenia dostosowujące pojazd do przewozu osób z niepełnosprawnościami, zwanych dalej „autobusami";
   4) lub przystosowanie posiadanych przez projektodawców pojazdów do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (zakup i montaż windy, podjazdu lub innego urządzenia dostosowującego pojazd do przewozu osób z niepełnosprawnościami).
2. Za fabrycznie nowy pojazd uznaje się pojazd, o którym mowa w art. 2 pkt 10 lit. a ustawy z dnia 11 marca 2004 roku o podatku od towarów i usług.
3. Do projektu należy dołączyć:
   1) charakterystykę prowadzonej przez projektodawcę działalności;
   2) charakterystykę dotychczas prowadzonych przewozów osób z niepełnosprawnościami.

V. Zasady szczegółowe – obszar F (utworzenie warsztatów terapii zajęciowej / remont lub modernizacja warsztatów terapii zajęciowej, środowiskowych domów samopomocy lub zakładów aktywności zawodowej).

1. Przy udzielaniu dofinansowania na pokrycie kosztów utworzenia warsztatów terapii zajęciowej stosuje się odpowiednio postanowienia rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2004 roku w sprawie warsztatów terapii zajęciowej, przy zachowaniu warunków udzielania pomocy określonych w programie i procedurach realizacji programu.
2. Dofinansowanie na pokrycie kosztów remontu albo modernizacji istniejącego warsztatu terapii zajęciowej, środowiskowego domu samopomocy lub zakładu aktywności zawodowej może obejmować w szczególności: prace adaptacyjne, remontowe, modernizację lub rozbudowę obiektu oraz zakup niezbędnego wyposażenia.
3. Do obowiązków projektodawcy należy uzyskanie uzgodnień, opinii i pozwoleń wymaganych przepisami szczególnymi oraz pozwolenia na budowę, a także zapewnienie nadzoru inwestorskiego – w koniecznych przypadkach. Koszty opracowania projektu budowlanego i kosztorysu oraz uzyskania pozwolenia, zapewnienia nadzoru inwestorskiego, uzyskania niezbędnych uzgodnień i opinii pokrywa projektodawca, z wyłączeniem opinii, o której mowa w rozdziale I ust. 4 pkt 12 lit. c.

VI. Zasady szczegółowe – obszar G (skierowanie do powiatów poza algorytmem dodatkowych środków na finansowanie zadań ustawowych dotyczących rehabilitacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami).

Przy udzielaniu dofinansowań ze środków otrzymanych w ramach obszaru G programu powiat stosuje odpowiednio postanowienia art. 11, 12a, 13, 26, 26d, 26e, 26g, 40 oraz art. 41 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz odpowiednio akty wykonawcze do wyżej wymienionej ustawy.

VII. Dofinansowanie projektów.

1. Po przyznaniu samorządowi powiatowemu środków Funduszu na dofinansowanie projektów, w ramach programu i zawarciu umowy z Funduszem realizator programu zawiera z beneficjentami umowy określające w szczególności:
   1) kwotę dofinansowania ze środków PFRON i jej przeznaczenie;
   2) sposób przekazania dofinansowania;
   3) warunki i termin zwrotu dofinansowania w przypadku niewywiązania się z postanowień umowy;
   4) termin i sposób rozliczenia środków przekazanych przez realizatora programu;
   5) zasady sprawowania kontroli nad wykorzystaniem środków PFRON przekazanych na realizację projektu;
   6) zobowiązania beneficjenta.
2. Środki finansowe przekazywane są, zgodnie z zasadami przyjętymi w umowie o realizację projektu, zawartej pomiędzy realizatorem programu a beneficjentem lub Funduszem a jednostką samorządu powiatowego, będącą beneficjentem.
3. Środki finansowe, o których mowa w ust. 2, przekazywane będą przelewem na rachunek bankowy beneficjenta lub wystawcy dokumentów rozliczeniowych, po przedłożeniu przez beneficjenta u realizatora programu odpowiednich dokumentów rozliczeniowych, potwierdzających wysokość poniesionych kosztów (faktur VAT za zakupiony sprzęt, urządzenia, pojazdy lub wykonane usługi, a w przypadku gdy nie jest możliwe wystawienie faktury VAT innych dokumentów finansowych). Dokumenty te beneficjent przedkłada do wglądu wraz z ich kserokopiami poświadczonymi za zgodność z oryginałem oraz w przypadku refundacji kosztów z dowodami zapłaty.
4. W przypadku, gdy Beneficjent przedłoży dokumenty, o których mowa w ust. 3 wystawione w języku innym niż język polski, w których walutą rozliczeniową jest waluta inna niż polski złoty (PLN), zobowiązany jest do przedłożenia tłumaczenia tych dokumentów na język polski przez tłumacza przysięgłego (PFRON nie refunduje kosztów związanych z tłumaczeniem tych dokumentów). Płatność przez PFRON kwoty dofinansowania może nastąpić wówczas według kursu sprzedaży danej waluty w Banku Gospodarstwa Krajowego z dnia wystawienia faktury.
5. W sytuacji gdy w kwocie dofinansowania przewidziano środki na dofinansowanie projektów o charakterze budowlanym przekazanie środków PFRON następuje po przedłożeniu dokumentów rozliczeniowych, o których mowa w ust. 3 oraz:

1) protokołu odbioru robót, podpisanego przez wykonawcę, inspektora nadzoru inwestorskiego (jeżeli był ustanowiony) i użytkownika a w przypadku urządzeń dźwigowych również protokołu dopuszczenia urządzenia do eksploatacji;
2) kosztorysu ofertowego (jeżeli roboty zostały wykonane w pełnym zakresie na podstawie umowy ryczałtowej) lub kosztorysu powykonawczego sporządzonego zgodnie z obowiązującymi przepisami, sprawdzonego pod względem zgodności z obowiązującymi normami, cenami i obmiarem robót i zaakceptowanego przez inspektora nadzoru inwestorskiego (jeżeli był ustanowiony) lub wykonawcę w formie zapisu: „określony w kosztorysie zakres prac został wykonany" oraz dokumentu potwierdzającego dopuszczenie obiektu do użytkowania (o ile jest wymagany).

6. Przedłożone dokumenty rozliczeniowe, muszą być sprawdzone pod względem merytorycznym, rachunkowym, formalnoprawnym i opatrzone klauzulą „płatne/zrefundowane ze środków PFRON pochodzących z „Programu wyrównywania różnic między regionami III" w wysokości ..... ".
7. Dofinansowanie nie może obejmować kosztów zakupu sprzętu, urządzeń i pojazdów oraz kosztów wykonania usług zakupionych lub wykonanych przed przyznaniem środków finansowych na realizację projektu i zawarciem przez beneficjenta umowy z realizatorem programu lub Funduszem.
8. Za kwalifikowalne mogą być uznane wyłącznie wydatki związane z projektem, o ile:
   1) są niezbędne do realizacji projektu;
   2) zostały uwzględnione w budżecie projektu i umieszczone w umowie zawartej w ramach programu;
   3) spełniają wymogi racjonalnego i oszczędnego gospodarowania środkami publicznymi, z zachowaniem zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów;
   4) zostały faktycznie poniesione w okresie objętym umową;
   5) są poparte stosownymi dokumentami i wykazane w dokumentacji finansowej beneficjenta.
9. W żadnym przypadku nie są kwalifikowalne w ramach programu:
   1) pożyczki i spłaty rat oraz odsetek;
   2) wydatki poniesione na przygotowanie wniosku, z zastrzeżeniem kosztów, z wyjątkiem:
      a) kosztów wydania opinii, o której mowa w rozdziale I ust. 4 pkt 10 lit. g,
      b) kosztów wydania opinii, o której mowa w rozdziale I ust. 4 pkt 11 lit. e,
      c) kosztów wydania opinii, o której mowa w rozdziale I ust. 4 pkt 12 lit. c;
   3) wydatki nieodnoszące się jednoznacznie do projektu;
   4) wydatki nieudokumentowane;
   5) wydatki na zakup nieruchomości;
   6) mandaty, opłaty karne i wydatki na procesy sądowe.
10. W przypadku, gdy beneficjent jest podatnikiem VAT, VAT nie jest kwalifikowalny, chyba że beneficjent oświadczy, iż będąc podatnikiem podatku VAT nie może obniżyć kwoty podatku należnego o podatek naliczony, ze względu na wyłączenie możliwości odliczenia podatku naliczonego, wynikające z obowiązujących przepisów prawa.
11. Przy korzystaniu ze środków PFRON muszą być przestrzegane przepisy o zamówieniach publicznych (PZP). Beneficjent udziela zamówień w ramach projektu zgodnie z właściwymi

przepisami ustawy PZP lub w przypadku zamówień nieprzekraczających wartości 170 000,00 zł netto, zgodnie z zasadami wynikającymi z wewnętrznych uregulowań obowiązujących u Beneficjenta.

12. W przypadku braku wewnętrznych uregulowań dla zamówień o wartości powyżej 20 000,00 zł netto do kwoty 170 000,00 zł netto, należy zrealizować następujące czynności:
    1) przygotować zapytanie ofertowe, zawierające opis towaru lub usługi, kryteria wyboru i termin składania ofert;
    2) umieścić zapytanie ofertowe na stronie internetowej Beneficjenta, a w przypadku braku strony internetowej, wysłać zapytanie ofertowe do co najmniej trzech potencjalnych (oferujących wybrane towary lub usługi) wykonawców;
    3) dokonać wyboru najkorzystniejszej oferty spośród otrzymanych ofert, przy czym możliwe jest dokonanie wyboru na podstawie tylko jednej otrzymanej oferty;
    4) potwierdzić zlecenie wykonania zamówienia lub podpisać umowę z wybranym wykonawcą;
    5) udokumentować ww. czynności poprzez posiadanie co najmniej następujących dokumentów: potwierdzenia przeprowadzenia szacowania wartości zamówienia, wydruku zapytania ofertowego zamieszczonego na stronie internetowej lub potwierdzenia wysłania zapytania do co najmniej trzech wykonawców, otrzymane oferty, potwierdzenia złożenia zamówienia/podpisanej umowy;
13. Beneficjenci, którzy nie są zobowiązani do stosowania przepisów ustawy PZP, dokonują zakupów zgodnie z zapisami określonymi w punkcie 12 chyba, że posiadają wewnętrzne procedury dokonywania zakupów. Opisana procedura dotyczy również wydatków powyżej 170 000,00 zł netto.
14. Samorząd powiatowy nie może przekazywać w formie zaliczki środków finansowych PFRON uzyskanych w ramach realizacji programu do beneficjentów pomocy.

VIII. Zobowiązania beneficjentów

1. Beneficjent realizujący projekt z obszaru B zobowiązuje się do:
    1) użytkowania zgodnie z przeznaczeniem zakupionych w ramach programu urządzeń służących likwidacji barier;
    2) dokonywania na własny koszt konserwacji i napraw zakupionego sprzętu, o którym mowa w pkt 1;
    3) udostępniania PFRON na każde wezwanie w siedzibie PFRON bądź u beneficjenta dokumentów dotyczących likwidacji barier a także udostępniania zakupionego w ramach realizacji projektu sprzętu w celu umożliwienia Funduszowi jego oględzin;
    4) zwrotu do PFRON całości środków otrzymanych na likwidację barier wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych naliczonymi od dnia dokonania płatności tych środków, w przypadku nieuzasadnionej ważnymi przyczynami zmiany sposobu użytkowania obiektu, w którym zlikwidowano bariery, dokonanej bez uzgodnienia z PFRON w okresie 5 lat od daty rozliczenia umowy lub rozwiązania umowy z przyczyn leżących po stronie beneficjenta.

2. Beneficjent realizujący projekt z obszaru C zobowiązuje się do:
   1) użytkowania zgodnie z przeznaczeniem obiektu spółdzielni oraz zakupionych w ramach programu urządzeń i sprzętu oraz wyposażenia przestrzeni pracy;
   2) dokonywania na własny koszt konserwacji i napraw obiektu spółdzielni oraz zakupionego sprzętu i urządzeń, o którym mowa w pkt 1;
   3) udostępniania PFRON na każde wezwanie w siedzibie PFRON bądź u beneficjenta dokumentów dotyczących robót budowlanych lub adaptacyjnych obiektu spółdzielni a także udostępniania zakupionego w ramach realizacji projektu sprzętu i urządzeń w celu umożliwienia Funduszowi jego oględzin;
   4) zwrotu do PFRON całości środków otrzymanych na utworzenie spółdzielni socjalnej osób prawnych wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych naliczonymi od dnia dokonania płatności tych środków, w przypadku nieuzasadnionej ważnymi przyczynami zmiany lokalizacji spółdzielni socjalnej osób prawnych lub jej likwidacji, dokonanej bez uzgodnienia z PFRON w okresie 5 lat od daty rozliczenia umowy lub rozwiązania umowy z przyczyn leżących po stronie beneficjenta;
   5) wyposażenia nowych miejsc pracy w spółdzielni w przedmioty służące wykonywaniu czynności zgodnych z kwalifikacjami osoby z niepełnosprawnością oraz w przedmioty ułatwiające jej sprawne funkcjonowanie w zakładzie pracy, zgodnie z obowiązującymi normami i przepisami, które dotyczą w szczególności: powierzchni, oświetlenia, temperatury pomieszczenia, wilgotności powietrza, dopuszczalnych norm stężeń czynników szkodliwych dla zdrowia, hałasu;
   6) zapewnienia na nowych miejscach pracy właściwych warunków sanitarnych, bezpieczeństwa i higieny pracy oraz odpowiedniego rodzaju pracy dla danej osoby z niepełnosprawnością;
   7) uzyskania pozytywnej opinii Państwowej Inspekcji Pracy o nowym miejscu pracy wyposażonym dla osoby z niepełnosprawnością zaliczonej do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności;
   8) zawarcia w terminie do jednego miesiąca od daty potwierdzenia przez udzielającego pomocy faktu wyposażenia nowych miejsc pracy – umowy o pracę z osobami z niepełnosprawnościami;
   9) zatrudniania na nowych miejscach pracy osób z niepełnosprawnościami przez okres nie krótszy niż 36 miesięcy, zwany dalej „czasem trwania zatrudnienia”, w liczbie i wymiarze czasu pracy określonym w umowie, z tym że:
      a) przerwy w zatrudnieniu osoby z niepełnosprawnością na nowym miejscu pracy, wydłużają czas trwania zatrudnienia o okres równy przerwie w zatrudnieniu,
      b) udzielone urlopy bezpłatne, wychowawcze i długotrwałe zwolnienia lekarskie (powyżej 33 dni), wydłużają czas trwania zatrudnienia,
      c) jeżeli okres zatrudnienia osoby z niepełnosprawnością będzie krótszy niż 36 miesięcy, beneficjent zobowiązany jest zwrócić do PFRON środki finansowe, które otrzymał tytułem zwrotu kosztów wyposażenia nowego miejsca pracy, w wysokości równej 1/36 ich części za każdy miesiąc kalendarzowy brakujący do 3 lat, nie mniej niż za 6 miesięcy, z zastrzeżeniem lit. d),

d) Beneficjent nie zwraca środków w sytuacji, o której mowa w lit. c), jeżeli zatrudni w terminie 3 miesięcy od dnia powstania wakatu inną osobę z niepełnosprawnością posiadającą skierowanie z powiatowego urzędu pracy, przy czym wynikająca z tego tytułu przerwa w zatrudnieniu wydłuża czas trwania zatrudnienia;

10) niezatrudniania na nowych miejscach pracy, w okresie 36 miesięcy obowiązywania umowy, osób z niepełnosprawnościami, które pracowały u beneficjenta w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających datę zawarcia umowy, nie dotyczy osób zatrudnionych w ramach prac interwencyjnych i robót publicznych zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;
11) niezbywania, bez zgody PFRON, wyposażenia nowych miejsc pracy oraz nieobciążania ich ograniczonymi prawami rzeczowymi i nieoddawania ich osobom trzecim do użytkowania – do czasu wygaśnięcia umowy;
12) wyposażenia miejsc pracy w maszyny lub urządzenia utracone w wyniku kradzieży lub innych zdarzeń losowych, klęsk żywiołowych i ekologicznych – najpóźniej w terminie do 3 miesięcy od daty ujawnienia tego faktu, bez zaangażowania dodatkowych środków PFRON;
13) przesyłania do realizatora programu półrocznych sprawozdań ze średniomiesięcznego stanu zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami w osobach i etatach, wyliczonego odrębnie dla każdego miesiąca półrocza, którego dotyczy sprawozdanie, do 20 dnia miesiąca następującego po zakończeniu półrocza, do czasu wygaśnięcia umowy;
14) udostępniania PFRON na każde wezwanie w siedzibie PFRON bądź u beneficjenta dokumentów dotyczących wyposażenia nowych miejsc pracy a także udostępniania zakupionego w ramach realizacji projektu wyposażenia w celu umożliwienia Funduszowi jego oględzin;
15) przy przetwarzaniu danych osobowych, podczas realizacji projektu do przestrzegania przepisów o ochronie danych osobowych. Przesyłanie danych do PFRON (w formie sprawozdań, o których mowa w ust. 14 o stanie zatrudnienia jest udostępnieniem tych danych;
16) uzyskać od uczestników projektu oświadczenia o wyrażeniu zgody na przetwarzanie danych osobowych, w których musi zostać zamieszczona klauzula o wyrażeniu zgody przez uczestnika projektu na udostępnienie danych osobowych PFRON. Brak zgody na przetwarzanie danych osobowych i brak zgody na udostępnienie PFRON danych osobowych skutkuje brakiem możliwości wzięcia udziału w projekcie.

3. Beneficjent realizujący projekt z obszaru D zobowiązuje się do:
   1) wykorzystywania pojazdu wyłącznie na cele związane z rehabilitacją zawodową, leczniczą lub społeczną osób z niepełnosprawnościami;
   2) ubezpieczania pojazdu (OC, AC i NW) i pokrywania wszystkich kosztów związanych z ubezpieczeniem oraz kosztów eksploatacyjnych;
   3) nieprzekazywania pojazdu osobom trzecim, nie wchodzącym w skład struktury organizacyjnej beneficjenta; dotyczy to również oddania pojazdu w zastaw, przewłaszczenia na zabezpieczenie lub innej formy przeniesienia prawa;
   4) udostępniania Funduszowi, na każde wezwanie, dokumentów dotyczących pojazdu i umożliwienie oględzin oraz umożliwienie kontroli prawidłowości jego wykorzystania;

5) w przypadku kradzieży lub zniszczenia pojazdu, przeznaczenia otrzymanej od firmy ubezpieczeniowej kwoty odszkodowania na zakup podobnego pojazdu do przewozu osób z niepełnosprawnościami lub jej do PFRON w kwocie odpowiadającej wysokości udzielonego dofinansowania;
6) niezbywania pojazdu przed upływem 5 lat od daty jego zakupu;
7) zwrotu pojazdu do Funduszu lub przekazania, za uprzednią zgodą Funduszu, pojazdu innej jednostce prowadzącej działalność na rzecz osób z niepełnosprawnościami, w przypadku zaprzestania działalności statutowej przed upływem 5 lat od daty zakupu pojazdu.

4. Beneficjent realizujący projekt z obszaru F zobowiązuje się do:
1) dostarczania na żądanie PFRON niezbędnych informacji i dokumentów dotyczących działalności warsztatu terapii zajęciowej, środowiskowego domu samopomocy lub zakładu aktywności zawodowej;
2) udostępniania PFRON na każde wezwanie w siedzibie PFRON bądź u beneficjenta dokumentów dotyczących projektu, a także udostępniania zakupionego w ramach realizacji projektu wyposażenia w celu umożliwienia Funduszowi jego oględzin;
3) wyodrębnienia w księgach rachunkowych beneficjenta działalności warsztatu terapii zajęciowej, środowiskowego domu samopomocy lub zakładu aktywności zawodowej;
4) zwrotu do PFRON kwoty stanowiącej równowartość wyposażenia warsztatu terapii zajęciowej, środowiskowego domu samopomocy lub zakładu aktywności zawodowej w środki trwałe, zakupionego ze środków PFRON, pomniejszonej o kwotę amortyzacji – w przypadku likwidacji warsztatu lub rozwiązania umowy zawartej w ramach programu z przyczyn leżących po stronie beneficjenta;
5) zwrotu do PFRON całości środków otrzymanych na realizację projektu wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych naliczonymi od dnia dokonania płatności tych środków, w przypadku nieuzasadnionej ważnymi przyczynami zmiany lokalizacji lub likwidacji warsztatu, środowiskowego domu samopomocy lub zakładu aktywności zawodowej, dokonanej bez uzgodnienia z PFRON w okresie 5 lat od daty rozliczenia umowy lub rozwiązania umowy z przyczyn leżących po stronie beneficjenta;
6) ubezpieczania majątku warsztatu terapii zajęciowej od następstw skutków zdarzeń losowych przez okres obowiązywania umowy.

5. Beneficjent realizujący projekt z obszaru G zobowiązuje się do:
1) dostarczania na żądanie PFRON niezbędnych informacji i dokumentów dotyczących dofinansowanych zadań objętych projektem;
2) udostępniania PFRON na każde wezwanie w siedzibie PFRON bądź u beneficjenta dokumentów dotyczących dofinansowanych zadań objętych projektem, a także udostępniania zakupionego w ramach realizacji projektu sprzętu i wyposażenia w celu umożliwienia Funduszowi jego oględzin;
3) przesyłania do Oddziału PFRON półrocznych sprawozdań dotyczących realizacji obszaru G programu przez Jednostkę samorządu, w terminie do 15 dnia miesiąca następującego po zakończeniu półrocza. Wzór sprawozdania stanowi załącznik nr 4 do umowy.

6. Beneficjent zobowiązuje się do informowania o współfinansowaniu projektu ze środków PFRON. Informacja na ten temat musi zostać zamieszczona we wszystkich materiałach, publikacjach, informacjach dla mediów, ogłoszeniach oraz wystąpieniach publicznych dotyczących realizowanego projektu. Beneficjent zobowiązuje się jednocześnie do realizacji obowiązków informacyjnych wynikających z ustawy o finansach publicznych.
7. W czasie realizacji projektu Beneficjent zobowiązuje się do eksponowania logo PFRON, w tym umieszczenia tego logo na zaproszeniach, materiałach promocyjnych, informacyjnych, szkoleniowych i innych materiałach służących realizacji projektu. Wnioskodawca ma prawo do wykorzystania logo PFRON wyłącznie do celów niekomercyjnych oraz nie może go dalej przekazywać innym podmiotom z wyjątkiem podmiotów, którym powierzył wykonanie usługi w ramach projektu. Wnioskodawca zobowiązuje się do przestrzegania zasad określonych w Księdze identyfikacji wizualnej Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych", zamieszczonej na stronie internetowej PFRON: www.pfron.org.pl.
8. Wnioskodawca upoważnia PFRON do rozpowszechniania w dowolnej formie, w prasie, radiu, telewizji, Internecie oraz publikacjach, nazwy oraz adresu Wnioskodawcy, przedmiotu i celu, na który PFRON przyznał środki, oraz informacji o wysokości tych środków oraz informacji o złożeniu lub niezłożeniu sprawozdania z realizacji projektu.
9. Wnioskodawca zobowiązany jest – jeżeli posiada stronę internetową – do zamieszczenia na swojej stronie internetowej informacji dotyczących realizowanego projektu, w szczególności na temat:
   1) współfinansowania projektu ze środków PFRON;
   2) terminu realizacji projektu;
   3) warunków rekrutacji do projektu;
   4) form wsparcia realizowanych w ramach projektu;
   5) harmonogramu poszczególnych działań w ramach projektu;
   6) aktualności dotyczących realizowanego projektu;
   7) realizacji obowiązków informacyjnych, o których mowa w ust. 6.
10. Zapisy uwzględniające zobowiązania, o których mowa w ust. 1-9, winny być uwzględnione w umowach zawieranych pomiędzy beneficjentem a samorządem powiatowym lub Funduszem.